

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

4 april 2002

VOORSTEL VAN DECREET

– van mevrouw **Ria Van Den Heuvel c.s.** –

**houdende de stimulering van een planmatig lokaal ouderenbeleid,
de beleidsparticipatie van ouderen en de oprichting van een Vlaamse Ouderenraad**

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Steeds meer mensen bereiken een zeer hoge leeftijd, gelukkig in veel gevallen in goede gezondheid. In de bevolkingsopbouw nemen ouderen een steeds grotere plaats in. Meer vrouwen dan mannen worden (erg) oud, en de groep van de hoogbejaarden stijgt het snelst.

Dit brengt ingrijpende maatschappelijke ontwikkelingen met zich mee. Het proces van vergrijzing is eigenlijk nog maar pas begonnen, en in de komende jaren zal met de groeiende groep van ouderen terdege rekening moeten worden gehouden bij het ontwikkelen en uitvoeren van het beleid, op alle niveaus. Oud worden brengt een aantal specifieke problemen met zich mee, maar zorgt tegelijkertijd voor nieuwe uitdagingen voor een 'onbezorgde oude dag', op een manier waar vorige generaties niet eens aan durfden te denken. Al blijkt het nog steeds een hardnekkig stereotype, ouderen zijn steeds minder hulpbehoevende sukkelaars, die letterlijk en figuurlijk op de been moeten worden gehouden en die hun dagen slijten achter de begonia's. Waarmee niet is gezegd dat er geen zorgbehoevende ouderen zouden zijn voor wie intenser en kwaliteitsvoller dan vroeger kan en moet worden gezorgd : de ouderdom komt nog steeds met meer 'gebreken' dan de jeugd.

De meeste mensen die nu op pensioen gaan, hebben nog meer dan een kwart van hun leven voor de boeg, een leven waarvan ze met volle teugen moeten kunnen genieten. Deze 'jong-senioren' moeten daarvoor wel fysiek en mentaal actief en gezond blijven.

Tegelijkertijd is er de bezorgdheid over de draagkracht van de samenleving bij een stijgend aantal ouderen. Het is niet alleen financieel belastend, maar ook maatschappelijk ongewenst om een kwart van de bevolking, de zestigplussers, op non-actief te plaatsen en in een kwetsbare afhankelijkheidsrol te duwen¹. In een samenleving met een gemiddelde levensverwachting van 78 jaar is een maatschappijmodel dat én beroepscarrière én kinderwens én persoonlijke ontplooiing én maatschappelijk engagement samenperst tussen 25 en 65 jaar, achterhaald. Een levensloopbaan eindigt niet op 65 jaar.

Het beeld van de zielige en lastige oudere klopt ook niet met de werkelijkheid, want ouderen leveren een belangrijke bijdrage aan onze samenleving : jong-senioren verlenen een groot deel van de mantelzorg, door hun eigen hoogbejaarde ouders te verzorgen of op hun kleinkinderen te passen. Als vrijwilliger houden ouderen heel wat verenigingen en organisaties draaiend, en ze beschikken over vele jaren beroepservaring die hun jongere opvolgers van groot nut kan zijn.

Ieder mens is uniek. De individuele verschillen nemen met het ouder worden alleen maar toe. We leven daarenboven in een steeds meer multiculturele samenleving. Een geïntegreerd ouderenbeleid zal dus rekening moeten houden met grote verschillen in leefstijl en fysieke mogelijkheden van ouderen, maar ook met een culturele verscheidenheid, met autochtone en met allochtone ouderen.

De veranderende positie van ouderen, samen met het inzicht dat een effectief beleid enkel ontwikkeld kan worden in samenspraak met en met de actieve participatie van de betrokkenen, vraagt om een actief ouderenbeleid. Daarin worden eerst en vooral de ouderen zelf gehoord over hun wensen en behoeften, en worden zij betrokken in de uitvoering van het beleid om aan die wensen tegemoet te komen en in die behoeften te voorzien. Een actief ouderenbeleid houdt tevens in, dat er op alle beleidsterreinen rekening wordt gehouden met ouderen, en niet enkel met de ouderen die in een probleemsituatie verkeren. Met andere woorden, er moeten niet alleen genoeg rust- en verzorgingshuizen zijn, ook sportvoorzieningen en culturele voorzieningen moeten bereikbaar, toegankelijk en aantrekkelijk zijn voor ouderen.

Op 16 maart 2001 zette de coördinerend minister, bevoegd voor het Vlaamse ouderenbeleid Mieke Vogels, de krijtlijnen uit van een vernieuwd Vlaams ouderenbeleid, dat op 1 januari 2003 zijn beslag moet krijgen in een decreet over een geïntegreerd ouderenbeleid. Op basis van een conceptnota worden nu concrete aanbevelingen geformuleerd in dialoog met ouderen, deskundigen en federale, Vlaamse, provinciale en lokale beleidsmakers.

Het betrekken van ouderen zélf in het beleid van de lokale en Vlaamse overheid hoeft echter niet te wachten op een geïntegreerd decreet. Ouderen zélf zijn hiervoor vragende partij, het Ouderen Overleg Komitee pleit al een aantal jaren voor een decreetale verplichting tot het invoeren van ouderenraden. De gemeenten kunnen nu reeds gestimuleerd worden om het participatiebeleid voor ouderen verder vorm te geven.

¹ Vrij naar : Lokaal ouderenbeleid, Huib Hinnekint, in Wijs over Grijs, juni 2000.

Ouderenbeleidsplannen

Gemeenten hebben altijd al belangrijke inspanningen geleverd om hun ouderen een mooie oude dag te bezorgen. Daarbij ging de aandacht allereerst naar de hulpbehoevende ouderen. Het ouderenbeleid werd zo opgevat als een ouderenzorgbeleid. Vooral de OCMW's en de gemeentelijke sociale diensten speelden hierin een rol. Ofwel : de oudere in een probleemsituatie was het 'lijdend voorwerp' van het beleid. De uitdaging is om dit zorgbeleid om te zetten in een actief ouderenbeleid. Het opstellen en uitvoeren van een (lokaal) ouderenbeleidsplan is een belangrijke stap om dit te verwezenlijken.

Het opstellen van een ouderenbeleidsplan veronderstelt, dat de betrokken overheid inspanningen wil en kan leveren om een integraal ouderenbeleid te verwezenlijken. Een dergelijk plan moet samen met alle betrokkenen worden opgesteld : de ouderen zelf, de verantwoordelijke schepen, maar ook de administratieve diensten. In een dergelijk plan zal het niet alleen gaan over ouderenzorg maar over maatregelen en initiatieven op alle terreinen die ouderen aangaan en waarvoor de gemeente of een andere betrokken overheid bevoegd is. Voorts kan het over alle mogelijke problemen en zorgen van ouderen gaan : inkomen, zorg, wonen, mobiliteit, veiligheid, vereenzaming, participatie en educatie, enzovoort. Daarmee overstijgt de problematiek de bevoegdheid van één enkele beleidsmaker. Uiteindelijk zal dit plan immers het schepencollege binden en als zodanig aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Om het ouderenbeleidsplan tot een nuttig instrument te maken, moet aan een aantal voorwaarden worden voldaan. Zo zal er binnen het schepencollege een verantwoordelijk schepen aangewezen moeten worden, en een beleidscoördinator voor het ouderenbeleid aangesteld moeten worden. Ook zal de verwezenlijking van het beleidsplan op regelmatige momenten gecheckt, geëvalueerd en bijgesteld moeten worden. Het beleidsplan formuleert dus niet enkel een globale visie en doelstellingen, maar ook concrete maatregelen die binnen gestelde termijnen verwezenlijkt kunnen worden.

Volwaardige inspraak : pluralistische ouderenadviesraden

Om een ouderenbeleidsplan niet te laten verworpen tot mooie beloften op erg geduldig papier, is het van het allergrootste belang dat ook de inspraak en participatie van de ouderen zelf gelijktij-

dig concreet wordt gemaakt. Ouderen moeten in staat gesteld worden om actief mee te denken over beleidsvoorbereidingen en ingeschakeld worden bij de uitvoering van het beleid, in alle zaken die hun aangaan. Inspraak bij beleidsvoorbereiding en uitvoering kan beleidsverantwoordelijken helpen de noden en behoeften duidelijk te definiëren en de doelstellingen van het beleid scherp af te bakenen. Bij de evaluatie van het beleid verkeren de ouderen zelf in de beste positie om de doelmatigheid van maatregelen in te schatten en die maatregelen eventueel bij te stellen.

Goed werkende ouderenadviesraden zijn daarbij een nuttig instrument. De samenstelling van de adviesraad is belangrijk : alleen als de adviesraad de stem van bestaande organisaties en belangengroepen overstijgt, pluralistisch is samengesteld, en zo een brede afspiegeling is van de diversiteit aan ouderen binnen een gemeente, heeft de raad werkelijk recht van spreken. Evenredige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen, hoger- en lagergeschoolden, autochtonen en allochtonen, en de verschillende leeftijdscategorieën is daarbij een essentieel aandachtspunt.

De ouderenadviesraad moet plaats bieden voor een breed forum, dat zoveel mogelijk ouderen informeert en inspraak biedt. Het starten van werkgroepen, hoorzittingen naar aanleiding van concrete projecten en vrijwilligersnetwerken zijn maar een paar voorbeelden van hoe een dergelijk forum verwezenlijkt kan worden.

Het ligt voor de hand dat de ouderenadviesraad betrokken wordt bij het ontwikkelen van het ouderenbeleidsplan. In eerste instantie zal dit ontwikkeld worden door de verantwoordelijke schepen en zijn of haar administratieve diensten. Daarna wordt het plan besproken met de belanghebbenden. Het is belangrijk dat de ouderenadviesraad al vroeg in dit proces betrokken wordt. Het is zelfs wenselijk dat de adviesraad in de beginfase haar eigen inbreng heeft. Een formeel advies van de raad kan gegeven worden als het plan aan de gemeenteraad wordt gepresenteerd.

Stimuleren van een inclusief ouderenbeleid

Met dit decreet willen we de ontwikkeling van een kwalitatief en inclusief ouderenbeleid op gemeentelijk en Vlaams niveau stimuleren. Het decreet behelst de instelling van een subsidie voor de gemeenten die, op basis van een aantal voorwaarden, een ouderenbeleidsplan opstellen en een ouderenbeleidscoördinator aanstellen. Ook het instellen

van één of meer ouderenadviesraden wordt daarbij gestimuleerd. De stimuleringssubsidie bedraagt in eerste instantie één euro per inwoner die de leeftijd van 60 jaar heeft bereikt. Voor de berekening van de subsidie in het Brusselse Gewest wordt daarbij uitgegaan van 30 % van het aantal ouderen dat in het Brusselse Gewest staat ingeschreven in het bevolkingsregister.

Er wordt bewust niet gekozen voor een verplichting om een ouderenbeleidsplan op te stellen en de ouderenadviesraden op te richten. In 190 van de 308 Vlaamse gemeenten is er nu al een ouderenadviesraad². In veel gevallen heeft die adviesraad ook een duidelijke plaats gekregen in het lokale beleid, zoals in de stad Antwerpen en haar districten. De ervaring leert, dat het opleggen van een verplichting niet tot het gewenste resultaat leidt. Er bestaan op gemeentelijk niveau tal van adviesorganen. De Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Stadsvernieuwing en Huisvesting van het Vlaams Parlement nam op 28 mei 1998 unaniem een resolutie aan, die de noodzaak tot vereenvoudiging en reorganisatie van de gemeentelijke adviesradenstructuur onderstreepte, en de gemeentelijke mandatarissen meer autonomie wilde toekennen om beleidskeuzes te maken. Daarmee moeten gemeentes zelf beslissen welke adviesraden zij oprichten. Een voorstel van decreet tot oprichting en erkenning van gemeentelijke ouderenraden werd bij het aannemen van deze resolutie ingetrokken.

Adviesraden stimuleren wel degelijk democratische participatie van de burgers en kunnen het lokale beleid kwalitatieve stimulansen geven. Een veelvoud aan adviesraden en een gebrek aan een duidelijke taakomschrijving en beleidsadviserende rol voor die adviesraden, kan er echter toe leiden dat de adviesraden loze instrumenten worden, en

het bestuurlijke apparaat nodeloos ondoorzichtig maken.

Gemeentebestuurders mogen enkel overgaan tot de oprichting van een adviesraad, en dus ook van een ouderenadviesraad, als die passen in een doelmatig systeem van advisering en als men ook de mogelijkheid heeft om de betrokken adviesraad op een hoog niveau te laten functioneren. Met andere woorden, het oprichten van een ouderenadviesraad heeft enkel zin als de betrokken gemeente ook daadwerkelijk de politieke wil en de mogelijkheden heeft om, in samenspraak met de ouderenadviesraad, een degelijk ouderenbeleid tot stand te brengen. Een dergelijke inzet bereikt men niet met het opleggen van een verplichting. De medefinanciering op Vlaams niveau van de beleidscoördinator, en daarmee van de ontwikkeling van het beleid, biedt een veel positiever startpunt.

Ook op het niveau van de Vlaamse Gemeenschap moet een ouderenadviesraad worden opgericht. Deze Vlaamse ouderenraad heeft als opdracht op eigen initiatief, op verzoek van de Vlaamse regering of het Vlaams Parlement adviezen uit te brengen.

Ten slotte nog enkele cijfers, om de omvang van de doelgroep en de demografische tendensen te illustreren :

Het Vlaamse Gewest had in 2000 een bevolking van 5.943.996 inwoners, waarvan er 1.310.798 (22 %) ouder waren dan 60 jaar, en 202.147 (3,5 %) ouder dan 80. In 2010 zijn de cijfers naar verwachting respectievelijk 6.016.492, 1.448.507 (24 %) en 289.743 (4,8 %). Voor het jaar 2040 wordt dat zelfs 5.836.844, 1.906.802 (32 %) en 505.495 (8,6 %)³. Het aandeel van de zestigplussers in de bevolking groeit in 40 jaar dus van minder dan een kwart tot bijna één derde.

² Bron : Seniornet Vlaanderen, Ouderen Overleg Komitee.

³ Bron cijfermateriaal : NIS, Bureau Methodologie en Coördinatie.

Als laatste voorbeeld nog de 'ouderenbevolking' in enkele Antwerpse gemeentes op 1 januari 1999⁴

Plaats	Totaal bevolking	60-69 jaar	70-79 jaar	80-89 jaar	90+ jaar	Totaal 60+ jaar	Percentage 60+
Vlaamse Gewest	5.624.375	612.950	433.400	173.613	29.062	1.249.025	22,21 %
Prov. Antwerpen	1.530.778	167.001	121.768	49.642	8.181	346.592	22,64 %
Antwerpen-Stad	389.747	48.235	41.384	17.939	2.989	110.547	28,36 %
Boechout	11.636	588	719	368	87	1.762	15,14 %
Boom	13.910	1.723	1.501	642	89	3.955	28,43 %
Mortsel	24.469	2.972	2.267	850	157	6.246	25,53 %
Wijnegem	8.390	952	784	343	72	2.151	25,64 %

Artikelsgewijze toelichting

Dit voorstel van decreet is gegroeid vanuit een ruime bevraging van ouderen en deskundigen in het kader van het opstellen van een conceptnota ter voorbereiding op een nieuw decreet inzake een geïntegreerd ouderenbeleid.

Het vertrekt vanuit dezelfde basisprincipes die vorm zullen geven aan een nieuw Vlaams ouderenbeleid : behoeftegerichte dienstverlening, participatie, stimuleren, coachen en responsabiliseren.

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen verder commentaar.

Artikel 2

1° Er wordt gekozen voor het hanteren van de term 'ouderen', naar de wens van de oudere volwassenen zelf. De term 'senioren' kan evenwel als een evenwaardig synoniem worden beschouwd. Leeftijd is een zwakke markeerder om mensen als oud of jong te etiketteren. Mensen van dezelfde leeftijd kunnen zowel naar gedragingen, leefsituatie als ideeën zeer sterk van elkaar verschillen. Chronologische leeftijd op zich zegt weinig over het subjectieve leeftijdsbesef van de betrokkenen. Vandaar dat elke leeftijdsafbakening zeer relatief is. Desalniettemin wordt de chronologische leeftijd in dit decreet als norm gehanteerd, omdat die momenteel de enige objectieve basis is om regelgeving op te baseren.

⁴ Bron : NIS, bevolkingsstatistieken 1999.

- 2° Dit lid definieert de term 'inwoner'. Dat is noodzakelijk omdat de subsidiëring van het lokale ouderenbeleid voornamelijk gebaseerd zal zijn op het aantal ouderen dat in een bepaalde gemeente woont.
- 3° Dit decreet heeft als doel de gemeentebesturen en de Vlaamse overheid te stimuleren tot een kwalitatief en integraal ouderenbeleid. Dit houdt in dat het algemene beleid zich richt tot alle bevolkingsgroepen, vanuit een gelijkkansperspectief. Het ouderenbeleid streeft zo naar optimale toegankelijkheid voor ouderen. Waar ouderen gediscrimineerd worden, zullen aanvullende categoriale beleidsmaatregelen genomen moeten worden. In dit punt wordt de term ouderenbeleid gedefinieerd.
- 4° Dit punt definieert de basis voor het lokale ouderenbeleid, namelijk het lokale ouderenbeleidsplan.
- 5° Een ouderenbeleidscoördinator is een terzake deskundige en geschoold ouderenconsulent die door het gemeentebestuur wordt aangesteld. De ouderenconsulent is een spilfiguur bij de realisatie van een lokaal beleid. Hij of zij stelt het beleidsplan op, ondersteunt de participatie (ook in voorzieningen), en is raadgever in lokale meld- en informatiepunten. Hij of zij kan bij de uitoefening van de functie geassisteerd worden door vrijwilligers-ouderenconsulenten.

Artikel 3

In tegenstelling tot de vraag van de Vlaamse ouderen, willen wij de lokale besturen niet verplichten tot het oprichten van een ouderenadviesraad. Vanuit het idee dat een opgelegde participatie nooit een meerwaarde kan zijn, kiezen wij voor een stimulerende, motiverende aanpak.

De lokale besturen krijgen de grootst mogelijke autonomie om de participatie van ouderen op een creatieve manier te realiseren. De enige voorwaarde die vooraf wordt gesteld, is dat alle initiatieven passen in een coherente, systematische aanpak die gericht is op het realiseren van vooraf geformuleerde doelstellingen.

Om dit stimuleringsbeleid te verwezenlijken, wordt er een subsidie ter beschikking gesteld van ten minste 1 euro per oudere-inwoner aan die lokale besturen die daadwerkelijk een lokaal ouderenbeleid willen verwezenlijken. Om voor de subsidie in

aanmerking te komen, moeten de betrokken lokale besturen wél aan een aantal minimumvoorwaarden voldoen. Die worden opgesomd in artikel 4.

De subsidie wordt jaarlijks toegekend en samengesteld op basis van het aantal zestigplussers die op 1 januari van het voorbije jaar in de gemeente wonen, naar rata van 1 euro per zestigplusser. Lokale besturen die een samenwerkingsverband aangaan, worden elk afzonderlijk gesubsidieerd. De subsidie moet integraal besteed worden als tegemoetkoming in de loon- en werkingskosten van een ouderenconsulent.

Artikel 4

Het ouderenbeleidsplan bevat minimaal een omschrijving van de basisvisie, een duidelijke formulering van nagestreefte doelstellingen, een opsomming van geplande acties en aangewende middelen, een beschrijving van de resultaatsindicatoren en een evaluatie van het vorige beleidsplan.

De gevraagde administratieve documenten moeten uiterlijk op 31 januari van elk jaar aan de Vlaamse regering worden opgestuurd.

1°-3° Het ouderenbeleidsplan en een uitvoeringsplan voor de inspraak van ouderen moeten twee maal tijdens dezelfde legislatuur worden opgesteld en goedgekeurd door de gemeenteraad : een eerste maal in het eerste jaar van de legislatuur (bij de invoering van dit decreet kan dit uitzonderlijk ook in het tweede jaar) en een tweede maal in het vierde jaar van de legislatuur. Het verdient aanbeveling dat de lokale besturen hun beleidsplan actualiseren, telkens wanneer dit nodig is.

4°-5° Om het lokale ouderenbeleid te kunnen uitvoeren, moeten de lokale besturen beschikken over het noodzakelijke personeel en een coördinator. Daarom moet het lokale bestuur een ouderenbeleidsconsulent in dienst hebben en een verantwoordelijke schepen aanwijzen om voor een subsidie in aanmerking te komen.

6°-7° De lokale besturen moeten in een evaluatieverslag de kritische succesfactoren aangeven en verantwoorden hoe zij de subsidie hebben besteed. Net zoals het uitvoeringsplan moet een dergelijk evaluatieverslag twee maal per legislatuur worden opgesteld.

- 8° De lokale besturen moeten aantonen dat zij minstens een bedrag dat gelijk is aan de ontvangen subsidie, extra investeren in de realisatie van participatie van ouderen.

Om het lokale ouderenbeleid daadwerkelijk af te stemmen op de wensen en behoeften van de ouderen zelf, hebben de lokale overheden een gesprekspartner nodig : een adviesraad die een brede, representatieve afspiegeling is van de lokale ouderen. Zoals in artikel 3 al aangegeven is, krijgen de gemeenten geen verplichting opgelegd tot het oprichten van een adviesraad voor ouderen. Deze laatste krijgt echter wel een vaste plaats binnen de structuren die noodzakelijk zijn om te voldoen aan de voorwaarden voor het verkrijgen van de subsidie. De gemeenten blijven echter vrij in het kiezen van de geschikte vorm en omvang van de lokale adviesraad voor ouderen. Er wordt bewust niet ingegaan op de vraag van de Vlaamse ouderen om ouderenadviesraden te verplichten en de werking ervan voor te schrijven. De ervaring heeft geleerd dat adviesraden dikwijls te formalistisch en niet functioneel zijn. Lokale besturen krijgen de vrijheid om zelf te bepalen hoe zij participatie willen realiseren. De gemotiveerde keuze voor een adviesraad voor ouderen is op zich al een garantie voor een efficiënte organisatie.

De gemeenten die in aanmerking willen komen voor de subsidie, moeten bovendien de deelname van ouderen aan andere adviesraden stimuleren. Zo wordt voorkomen dat de inspraak van ouderen beperkt wordt tot het afgeschermd werkteerrein van de ouderenadviesraad, hetgeen een inclusieve aanpak van het ouderenbeleid vergemakkelijkt.

De gemeentebesturen wordt aangeraden om hun ouderenbeleidsplan in nauw overleg met het OCMW-bestuur op te stellen. Het OCMW-bestuur kan heel wat nieuwe initiatieven nemen om de participatie in ouderen- en thuiszorgvoorzieningen te stimuleren.

Artikel 5

De lokale besturen ontvangen vóór 1 mei van elk jaar een subsidie die betrekking heeft op het vorige werkingsjaar. Voor het eerste jaar ontvangen zij een subsidie naar rata van het aantal maanden dat zij aan de subsidievoorwaarden voldoen.

Artikel 6

Dit artikel behoeft geen nader commentaar.

Artikel 7

De Ouderenraad van de Vlaamse Gemeenschap vertegenwoordigt alle Vlaamse ouderen en is een bevoorrechte gesprekspartner van de overheid bij de ontwikkeling van haar inclusief (ouderen)beleid. Zij brengt de behoeften en verwachtingen van de ouderen over en bewaakt de effecten van de (nieuwe) regelgeving.

De Vlaamse Ouderenraad kan daarmee uitgroeien tot een belangrijk beleidsinstrument van de Vlaamse regering en het Vlaams Parlement om het door hen gevoerde beleid te toetsen aan de behoeften, wensen en verwachtingen van de steeds groeiende, oudere bevolking.

Er is bewust gekozen voor een minimale omschrijving van de taken, de samenstelling, de werking en de financiering van de Vlaamse Ouderenraad in dit decreet. De Vlaamse Ouderenraad moet immers flexibel kunnen inspelen op nieuwe ontwikkelingen, en mag niet verstrikt raken in zijn eigen structuren of taakomschrijvingen. Aanvullende regelgeving wordt overgelaten aan de Vlaamse regering.

Als rechtsvorm voor de Vlaamse Ouderenraad wordt gekozen voor een vereniging zonder winstoogmerk.

Artikel 8

Dit artikel regelt het maximale aantal leden van de Vlaamse Ouderenraad, de wijze van benoeming en de lengte van het mandaat.

Artikel 9

Dit artikel regelt de nadere samenstelling van de Vlaamse Ouderenraad. Die moet een brede, pluralistische samenstelling hebben, en zo een daadwerkelijke afspiegeling zijn van de Vlaamse ouderenbevolking, en niet alleen van een selecte groep van organisaties of experts. Zo moet ten minste twee derde van de leden ook daadwerkelijk zelf oudere zijn.

Artikelen 10-12

Deze artikelen behoeven geen verder commentaar.

Ria VAN DEN HEUVEL

VOORSTEL VAN DECREET

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Artikel 2

In dit decreet wordt verstaan onder :

- 1° lokaal bestuur : een gemeente uit het Nederlandse taalgebied, de Vlaamse Gemeenschapscommissie of een samenwerkingsverband tussen deze gemeenten of tussen deze gemeenten en de Vlaamse Gemeenschapscommissie ;
- 2° oudere : persoon die de leeftijd van 60 jaar heeft bereikt ;
- 3° inwoner : persoon die op 1 januari van het voorafgaande jaar in het bevolkingsregister van het desbetreffende lokale bestuur stond ingeschreven ;
- 4° ouderenbeleid : een beleid dat tot doel heeft via deskundigheid, een strategische aanpak en participatie van de betrokkenen, een evenwicht tot stand te brengen tussen de specifieke behoeften van ouderen enerzijds en het overheidsbeleid en door de overheid ondersteunde voorzieningen anderzijds ;
- 5° lokaal ouderenbeleidsplan : plan van een lokaal bestuur dat de visie, de algemene en concrete doelstellingen, de geplande acties en de effecten die men met het ouderenbeleid wil bereiken formuleert, alsmede de middelen die hiervoor worden ingezet ;
- 6° ouderenbeleidscoördinator : een terzake kundige en geschoolde consulent die door het lokale bestuur is aangesteld om de ontwikkeling van een kwalitatief ouderenbeleid te coachen en ondersteunen.

HOOFDSTUK II

Stimulering van de ontwikkeling van lokaal ouderenbeleid middels subsidiëring

Artikel 3

De Vlaamse regering verleent aan lokale besturen jaarlijks subsidies voor het maken en uitvoeren van een lokaal ouderenbeleidsplan met een resultaatsverbintenis en voor het nemen van initiatieven om de inspraak van ouderen in het beleid te realiseren.

Hiertoe wordt aan de lokale besturen jaarlijks een subsidie ter beschikking gesteld, als tegemoetkoming in de loon- en werkingskosten van een ouderenbeleidscoördinator.

De subsidie wordt gebaseerd op het aantal ouderen dat op 1 januari van het voorafgaande kalenderjaar in de bevolkingsregisters van het betrokken lokale bestuur stond ingeschreven, naar rata van 1 euro per oudere.

De Vlaamse regering kan dit bedrag verhogen.

Voor de berekening van de subsidie die ter beschikking van de Vlaamse Gemeenschapscommissie kan worden gesteld, wordt 30 % van het aantal ouderen dat op 1 januari van het voorafgaande jaar stond ingeschreven in de bevolkingsregisters van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad in aanmerking genomen.

Indien een lokaal bestuur een samenwerkingsverband is aangegaan, wordt elk van de betrokken gemeenten en/of de Vlaamse Gemeenschapscommissie afzonderlijk gesubsidieerd.

Artikel 4

Om in aanmerking te komen voor de subsidies zoals bedoeld in artikel 3, voldoet een gemeentebestuur aan de volgende voorwaarden :

a. middelen

- 1° beschikken over een lokaal ouderenbeleidsplan ;
- 2° beschikken over een uitvoeringsplan waarin wordt aangegeven welke initiatieven worden genomen om de inspraak van ouderen in het beleid te realiseren ;

3° de onder 1° en 2° genoemde plannen twee maal tijdens eenzelfde legislatuur opstellen en laten goedkeuren in de gemeenteraad ;

4° een schepen aanwijzen die verantwoordelijk is voor het ouderenbeleid ;

5° een ouderenbeleidscoördinator in dienst hebben ;

6° bij de Vlaamse regering een jaarlijkse financiële afrekening indienen ter verantwoording van de loon- en werkingskosten van een ouderenbeleidscoördinator ;

7° bij de Vlaamse regering twee maal tijdens eenzelfde legislatuur een voortgangsrapport indienen ;

8° particuliere verenigingen en instellingen ondersteunen ofwel via een subsidiereglement voor een totaal bedrag dat minstens gelijk is aan 1 euro per oudere-inwoner ofwel via het gratis ter beschikking stellen van de gemeentelijke infrastructuur of andere instrumenten voor een tegenwaarde van minstens 1 euro per oudere-inwoner ;

b. structuur en organisatie

1° beschikken over één of meer adviesraden, die wat samenstelling betreft, een pluralistische afspiegeling zijn van de lokale ouderenbevolking ;

2° de deelname van ouderen aan andere gemeentelijke adviesraden en de beheerraden van de ouderenvoorzieningen stimuleren via de gemeenteraad en het OCMW-bestuur ;

3° een samenwerkingsprotocol opstellen en minstens één maal per legislatuur laten goedkeuren in de gemeenteraad, waarin de inspraak- en participatieprocedures tussen het lokaal bestuur en de betrokken ouderen, instellingen en initiatieven en adviesraden worden vastgelegd.

Artikel 5

De subsidie wordt jaarlijks uitbetaald vóór 1 mei van het volgende kalenderjaar.

De subsidie van het eerste jaar wordt berekend naar rata van het aantal maanden waarvoor men aan de subsidievoorwaarden voldoet.

Artikel 6

De Vlaamse regering kan nadere regels stellen voor het maken, uitvoeren en evalueren van het lokale ouderenbeleidsplan.

HOOFDSTUK III

De Ouderenraad voor de Vlaamse Gemeenschap

Artikel 7

§ 1. Er wordt een vereniging zonder winstoogmerk opgericht, genaamd Ouderenraad voor de Vlaamse Gemeenschap, hierna de Vlaamse Ouderenraad te noemen.

§ 2. De Vlaamse Ouderenraad heeft als algemene opdracht, op eigen initiatief, op verzoek van de Vlaamse regering of van het Vlaams Parlement, advies uit te brengen omtrent alle aangelegenheden die ouderen aangaan. Daartoe volgt de raad de ontwikkelingen in het ouderenbeleid en heeft hij oog voor de nieuwe behoeften van ouderen.

§ 3. De leden van de Vlaamse regering winnen het advies van de Vlaamse Ouderenraad in over alle belangrijke materies inzake ouderenbeleid, die door de Vlaamse regering worden behandeld.

De Vlaamse regering bepaalt de nadere regels betreffende het inwinnen van adviezen bij de Vlaamse Ouderenraad.

De Vlaamse regering kan aanvullende taken of opdrachten opleggen aan de Vlaamse Ouderenraad.

Artikel 8

§ 1. De Vlaamse Ouderenraad is samengesteld uit een voorzitter, ten hoogste 18 leden benoemd door de regering en ten hoogste 6 door de Raad gecoöpteerde leden. Hun mandaat duurt vijf jaar en is hernieuwbaar. Minstens één derde van de leden wordt om de vijf jaar vervangen.

De Vlaamse Ouderenraad kiest uit zijn midden twee ondervoorzitters.

De Vlaamse Ouderenraad kan zelf met een tweederde meerderheid van stemmen zes extra leden coöpteren.

§ 2. De Vlaamse regering kan nadere regels stellen met betrekking tot de samenstelling van de Vlaamse Ouderenraad.

Artikel 9

§ 1. De Vlaamse Ouderenraad is representatief voor de ouderen en de ouderenbewegingen en pluralistisch samengesteld. De leden van de Vlaamse Ouderenraad zijn allen door scholing of eigen ervaring deskundig in ouderenaangelegenheden en/of zijn actief in instellingen, voorzieningen, diensten of verenigingen van of voor ouderen.

§ 2. Ten minste twee derde van de leden behoort tot de groep van ouderen.

§ 3. Ten hoogste twee derde van de leden van de Vlaamse Ouderenraad is van hetzelfde geslacht. De ondervoorzitters zijn van verschillend geslacht en ten minste één van beide is bij benoeming ouder dan 60 jaar.

§ 4. De Vlaamse regering bepaalt de regels voor vervanging van de leden ingeval zij hun taak niet verder kunnen vervullen en bij ontslag.

De Vlaamse regering kan nadere regels stellen betreffende de benoemingsprocedure en de benoemingsvoorwaarden.

Artikel 10

§ 1. De Vlaamse Ouderenraad stelt binnen drie maanden na zijn samenstelling een huishoudelijk reglement op dat voor goedkeuring aan de Vlaamse regering wordt voorgelegd. Het huishoudelijk reglement regelt de werking van de Vlaamse Ouderenraad en van zijn dagelijks bestuur.

§ 2. De Vlaamse Ouderenraad maakt zijn aan de Vlaamse regering gegeven adviezen openbaar zoals bepaald in het huishoudelijk reglement, vermeld in de eerste paragraaf. Alle adviezen en aanbevelingen van de Vlaamse Ouderenraad worden meegedeeld aan het Vlaams Parlement.

§ 3. De Vlaamse Ouderenraad wordt samengeroepen door de voorzitter :

- hetzij op eigen initiatief ;
- hetzij op verzoek van één derde van de leden ;
- hetzij op verzoek van de Vlaamse regering of van een lid ervan ;
- hetzij op verzoek van het Vlaams Parlement.

§ 4. Op de vergaderingen kunnen te allen tijde externe deskundigen worden uitgenodigd. De Vlaamse Ouderenraad consulteert wie hij nodig acht.

§ 5. De Vlaamse Ouderenraad dient jaarlijks een begroting, een financieel verslag en een werkingsverslag in bij de Vlaamse regering. Deze documenten worden telkens vóór 1 april aan de Vlaamse regering en aan het Vlaams Parlement medegedeeld.

Artikel 11

Binnen de perken van de beschikbare begrotingskredieten kent de Vlaamse regering de Vlaamse Ouderenraad een jaarlijkse dotatie toe om de taken, bedoeld in artikel 7, § 2, te vervullen.

De Vlaamse Gemeenschap kan tevens de infrastructuur en/of het personeel van haar administratieve diensten ter beschikking stellen van de Vlaamse Ouderenraad.

De Vlaamse regering stelt de presentiegelden en vergoedingen vast van de voorzitter, de ondervoorzitters, en de leden van de Vlaamse Ouderenraad.

Artikel 12

Dit decreet treedt in werking op 31 maart 2002.

Ria VAN DEN HEUVEL

Jan ROEGIERS

Guy SWENNEN